

Suomen Omakotiliitto ry

Lausunto 18.11.2024

Eduskunta
Ympäristövaliokunta

HE 136/2024 vp

Lausunto hallituksen esityksestä eduskunnalle laiksi Asumisen rahoitus- ja kehittämiskeskuksesta annetun lain kumoamisesta

Suomen Omakotiliitto ry kiittää mahdollisuudesta antaa lausunto hallituksen esityksestä eduskunnalle laiksi Asumisen rahoitus- ja kehittämiskeskuksesta annetun lain kumoamisesta.

Omakotiliitto edustaa pientalo- ja vapaa-ajanasukkaita ja omistajia Suomessa, ollen alan ainoa valtakunnallinen edunvalvoja. Omakotiliitto on sitoutumaton ja yleishyödyllinen kansalaisjärjestö. Omakotiliitossa on jäseniä noin 70 000 (kotitaloutta), jotka kuuluvat lähes 230 paikalliseen jäsenyhdistykseen. Tarjoamme monipuolisia palveluita, neuvontaa (kuten rakentaminen, energia-asiat, lakineuvonta, pihaneuvonta) ja tietoa asumiseen liittyvästä lainsäädännöstä.

Suomessa on lähes 1,2 miljoonaa omakotitaloa ja noin 0,5 miljoonaa vapaa-ajan asuntoa. Omakotiliitto lausuu asiaan pientaloasukkaiden näkökulmasta.

Tausta

Lakiesityksen mukaan merkittävin muutos on uuden Valtion tukeman asuntorakentamisen keskuksen (VAK) perustaminen, joka toimisi Ympäristöministeriön alaisuudessa ja ottaisi Asumisen rahoitus- ja kehittämiskeskuksen (ARA) tehtävät hoitaakseen.

Uudelleenorganisointi muuttaa hallinnollisia järjestelyitä, mutta esityksen mukaan ei hoidettavien tehtävien sisältöä tai asuntopolitiikan toimeenpanoa. Muutoksen tavoitteena on tehostaa toimintaa, saavuttaa valtiontaloudellisia säästöjä, edistää toiminnan tehokkuutta, luoda synergiaetuja ja varmistaa parempi ohjaus asuntopolitiikan strategisessa toteutuksessa.

Käytännössä ARA lakkautetaan vuoden 2024 lopussa, ja sen lakisääteiset tehtävät, kuten tukien myöntäminen, valvonta ja asuntomarkkinoiden asiantuntijatehtävät 1.3.2025 alkaen.

Esityksen mukaan Valtion asuntorahasto sulautetaan osaksi valtion talousarviota vuoteen 2026 mennessä. Omakotiliitto toteaa, että esitys on tehty nopealla aikataululla.

Omakotiliiton huomiot

Omakotiliitto toteaa, että Suomen perustuslain 19 §:n 4. momentin mukaan julkisen vallan tehtävänä on edistää jokaisen oikeutta asuntoon ja tukea asumisen omatoimista järjestämistä. Keskeinen osa omatoimista asumisen järjestämistä on omakotitalorakentaminen ja -remontointi. Omakotiliitto muistuttaa myös, että aravajärjestelmällä on tuettu tuhansien omakotitalojen rakentamista erityisesti 1950- ja 1960 luvuilla.

Suomen Omakotiliitto suosittelee, että uudistuksen yhteydessä kiinnitetään erityistä huomiota omakotitaloasumisen edistämiseen ja omakotitaloasukkaille suunnattujen tukien ja palveluiden kehittämiseen. Vaadimme Valtion tukeman asuntorakentamisen keskusta (VAK) sen toiminnan käynnistyessä kiinnittämään erityistä huomiota asumismuotojen tukien tasapuolisuuden toteuttamiseen. Myös pientaloille tulee kriteerien täytyessä jatkossa antaa takausjärjestelmän kautta tukea rakentamiseen tai remontointiin

Omakotiliitto näkee erittäin tärkeänä haavoittuvassa asemassa olevien ryhmien, kuten nuorten perheiden, pienituloisten eläkeläisten tai ensimmäistä asuntoaan hankkivien tilanteen parantamista. Omakotiliitto toteaa, että aravajärjestelmän kautta on tuettu aiemmin niin kohtuukokoisten ja -hintaisten omakotitalojen rakentamista kuin energiatehokkuusremontteja, joten järjestelmä mahdollistaa myös pientalojen tukemisen.

Pientalorakentamisen vauhdittamisella on mahdollisuus sekä edistää rakennusalan työllisyyttä että saavuttaa ilmastotavoitteita. Pientalorakentamisella on mahdollisuus edistää puurakentamista (uusista pientaloista lähes 90 % on puu- tai hirsirakenteisia), vauhditetaan energiatehokkaita ja päästöttömiä pientaloja (yli 80 % omakotitaloista lämpenee jollain lämpöpumppuratkaisulla kuten maalämpö).

Omakotiliitto muistuttaa myös, että omakotitalojen rakentamis- ja remontointipäätöksen tekevä kotitalous on joustava päättäjä. Tarpeita täydentävillä sopivilla takausmalleilla tai avustusmuodoilla voidaan saattaa liikkeelle nopeallakin aikataululla sekä uusia pientalohankkeita että olemassa olevien omakotitalojen korjausrakentamista käyntiin. Rakentamisen vauhdittaminen lisää myös julkisen sektorin tulo- ja arvonalisäverotuloja.

Myös rakennusten energiatodistusjärjestelmä siirtyy uuteen keskuksen ja kuluttajille tulee viestiä selkeästi mahdollisista siirron aiheuttamista muutoksista energiatodistusjärjestelmään.

Jatkamme mielellämme yhteistyötä aiheessa uuden valtion tukeman asuntorakentamisen keskuksen kanssa.

Kunnioitavasti

Suomen Omakotiliitto ry

Marju Silander toiminnanjohtaja	Ari Rehnfors puheenjohtaja
------------------------------------	-------------------------------